

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра фінансів

Допущено до захисту
Завідувач кафедри
_____ **Волохова І.С.**

«___» _____ 2019 року

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

зі спеціальності 07072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
за магістерською програмою професійного спрямування
«Фіскальне та митне адміністрування»

з теми:

**«Роль місцевих податків і зборів у формуванні доходної
частини місцевих бюджетів»**

Виконавець:
студентка ФФБС
Мороз О.В.

Науковий керівник
к.е.н., ст.викладач Луценко І.С

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТКУ МІСЦЕВОГО ОПОДАТКУВАННЯ.....	7
1.1 Податкова компонента формування доходів місцевих бюджетів.....	7
1.2 Економічна сутність місцевих податків і зборів.....	17
1.3 Виникнення та розвиток місцевого оподаткування.....	25
РОЗДІЛ 2. ОЦІНЮВАННЯ ФОРМУВАННЯ ДОХІДНОЇ ЧАСТИНИ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ УКРАЇНИ ЗА РАХУНОК МІСЦЕВИХ ПОДАТКІВ ТА ЗБОРІВ	31
2.1 Аналіз сучасного механізму місцевого оподаткування в Україні.....	31
2.2 Бюджетоутворююча роль місцевих податків та зборів у формуванні доходів місцевих бюджетів України до та після прийняття Податкового кодексу України.....	41
2.3 Моніторинг надходжень місцевих податків і зборів до доходів бюджету міста Одеси.....	56
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ МІСЦЕВОГО ОПОДАТКУВАННЯ УКРАЇНИ.....	69
3.1 Іноземний досвід місцевого оподаткування та можливість його адаптації в Україні.....	69
3.2 Визначення резервів зміцнення податкової бази місцевих бюджетів за рахунок місцевих податків і зборів в умовах фіскальної децентралізації.....	81
ВИСНОВКИ.....	88
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	92

ВСТУП

Актуальність теми кваліфікаційної роботи. В умовах реалізації реформи місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні проблеми місцевого оподаткування є й досі актуальними, оскільки саме місцеві податки і збори є не тільки одним із головних джерел доходів місцевих бюджетів, а й інструментами державного регулювання. За допомогою відповідних фінансових ресурсів органи місцевого самоврядування повинні забезпечувати повну свою фінансову автономію, що має сприяти належному функціонуванню місцевих установ освіти, охорони здоров'я, культури, соціальної інфраструктури, розвитку комунального господарства, соціального захисту населення територіально-адміністративних утворень. Втім, сучасний механізм місцевого оподаткування не дозволяє розв'язати такі проблеми, а нестабільність податкового законодавства, неузгодженість і суперечливість окремих його положень свідчить про необхідність його реформування.

Теоретичне підґрунтя до сучасного розуміння проблем місцевого оподаткування закладене у працях відомих зарубіжних економістів в сфері податкових фінансів: Р. Берда, Ш. Бланкарта, Дж. Б'юкенена, Р. Масгрейва, Ю. Немеца, Д. Нортона, Г. Райта, Дж. Стігліца, Х. Ціммермана та інші.

Різні аспекти місцевого оподаткування розкриті у працях таких українських науковців: В.Л. Андрущенка, О.Д. Василика, І.С. Волохової, Ю.Б. Іванова, О.П. Кириленко, В.І. Кравченка, А.І. Крисоватого, М.І. Крупки, І.О. Луніної, В.М. Мельника, Ю.В. Пасічника, В.В. Письменного, А.М. Соколовської, В.М. Суторміної, Л.Л. Тарангул, В.М. Федосова, С.І. Юрія та інші.

Втім, особливої актуальності набувають питання, пов'язані з моніторингом, діагностикою та систематизацією нагромадженого досвіду вітчизняної економіки, узагальненням досягнень зарубіжних країн в царині формування та ефективного використання місцевих податків і зборів, що особливого значення набуває в умовах проведення децентралізації та реформи місцевого самоврядування.

Важливість вирішення зазначених проблем обумовили вибір теми кваліфікаційної роботи, визначили його мету та завдання.

Мета і завдання кваліфікаційної роботи. Метою кваліфікаційної роботи є узагальнення теоретичних засад місцевого оподаткування та надання практичних рекомендацій щодо вдосконалення його основних елементів в напрямках визначення резервів зміцнення податкової бази місцевих бюджетів.

Визначена мета обумовила наступні завдання кваліфікаційної роботи:

- визначити податкову компоненту формування доходів місцевих бюджетів;
- розкрити економічну сутність місцевих податків і зборів ;
- висвітлити ретроспективу розвитку місцевого оподаткування;
- проаналізувати сучасний механізм місцевого оподаткування в Україні;
- оцінити бюджетоутворюючу роль місцевих податків та зборів у формуванні доходів місцевих бюджетів України до та після прийняття Податкового кодексу України;
- провести моніторинг надходжень місцевих податків і зборів до доходів бюджету міста Одеси;
- дослідити іноземний досвід місцевого оподаткування та можливість його адаптації в Україні;
- запропонувати пріоритетні напрямки удосконалення місцевого оподаткування та визначити резерви зміцнення податкової бази місцевих бюджетів в умовах фіскальної децентралізації

Об'єктом кваліфікаційної роботи є процес формування доходів місцевих бюджетів України за рахунок місцевих податків та зборів, його оптимізація та резерви зростання.

Предметом кваліфікаційної роботи є економічні відносини між фізичними й юридичними особами та державою, що виникають у процесі формування доходів місцевих бюджетів за рахунок місцевих податків та зборів.

Методи дослідження кваліфікаційної роботи. Теоретико-методологічна основа дослідження базується на діалектичному методі наукового пізнання,

системному підході до вивчення процесів формування доходів місцевих бюджетів. Для наукового вирішення поставлених у кваліфікаційній роботі завдань використовувалися як загальнонаукові, так й спеціальні методи та прийоми, зокрема: теоретичного узагальнення, наукової абстракції, методів індукції та дедукції – для визначення сутності податків від зовнішньоекономічної діяльності; *історичний метод* – при дослідженні ретроспективу розвитку місцевого оподаткування; *метод синтезу* – для вивчення можливостей адаптації світового досвіду місцевого оподаткування; *статистико-економічні методи*, зокрема: *графічний, статистичних прийомів групування, динамічних порівнянь* – з метою дослідження бюджетоутворюючої ролі місцевих податків та зборів у формуванні доходів місцевих бюджетів України; *методів економіко-математичного моделювання* – для проведення прогнозування фіскальної ефективності місцевих податків у доходах місцевих бюджетів України на 2019-2020 рр.

Особистий внесок. Наукові положення, висновки і пропозиції дослідження, які виносяться на захист, одержані автором самостійно.

Інформаційною базою кваліфікаційної роботи становлять статистичні дані Державної фіскальної служби України, Міністерства фінансів України, Міністерства економічного розвитку і торгівлі України, Державної служби статистики України, Державної казначейської служби України, Департаменту фінансів Одеської міської Ради, положення, нормативно-правові акти національного та зарубіжного законодавства з питань податкового регулювання, періодичні видання, наукові збірники, матеріали науково-практичних конференцій, монографії та друковані праці українських і зарубіжних учених.

Науковою новизною отриманих результатів є теоретичне обґрунтування та практичне вирішення сукупності завдань пов'язаних із місцевим оподаткуванням в Україні, а саме:

– набули подальшого розвитку напрямки удосконалення основних елементів місцевих податків і зборів з метою визначення резервів збільшення їх у власних доходах місцевих бюджетів України;

— набули подальшого розвитку рекомендації щодо проведення моніторингу надходжень місцевих податків і зборів до доходів бюджету м. Одеси.

Апробація результатів кваліфікаційної роботи. Основні положення і результати кваліфікаційної роботи викладені в одній науковій статті на тему: «Формування доходів місцевих бюджетів в умовах децентралізації» у «Збірнику студентських наукових праць».

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що представлені напрямки удосконалення можуть бути використані в роботі Фіскальної служби України та органів місцевого самоврядування при розробці нормативно-правових актів, у роботі науково-дослідних установ та навчальному процесі.

Структура кваліфікаційної роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків та списку використаних джерел. Загальний обсяг роботи становить 98 сторінок друкованого тексту, містить 21 таблицю, 13 рисунків. Список використаних джерел нараховує 69 найменувань та займає 7 сторінок.

ВИСНОВКИ

1. У результаті визначення податкової компоненти формування доходів місцевих бюджетів було надано трактування категорій «місцевий бюджет» та «доходи місцевих бюджетів». Крім того, встановлено, що податковою компонентною формування доходів місцевих бюджетів є: окремі загальнодержавні податки (податок та збір на доходи фізичних осіб, податок на прибуток підприємств та фінансових установ комунальної власності; рентна плата; акцизний податок з реалізації суб'єктами господарювання роздрібної торгівлі підакцизних товарів; частина акцизного податку з виробленого в Україні та ввезеного на митну територію України пального) та місцеві податки і збори (податок на майно, єдиний податок, збір за місця для паркування транспортних засобів, туристичний збір). На відміну від загальнодержавних податків, місцева податкова компонента на 100 % формує доходи місцевих бюджетів України, що у подальшому повинна становити основу фінансової самодостатності органів місцевого самоврядування.

2. Досліджуючи економічну сутність місцевих податків і зборів визначено, що місцеві податки і збори є податки і збори, які встановлюються як вищим органом влади, так і органами місцевого самоврядування, проте запроваджуються лише рішенням місцевого органу влади, що діє на відповідній території, є обов'язковими для сплати на даній території та надходять до місцевого бюджету. Місцевим податкам і зборам характерні усі ознаки загальних податків, але вони мають й свої особливості за адресністю; за роллю у формуванні бюджетів; за періодичністю сплати; за цільовим спрямуванням. Крім того встановлено, що місцеві податки і збори виконують: фіскальну, регулюючу та децентралізуючу функції.

3. У результаті висвітлення генезису виникнення та розвитку місцевих податків і зборів було зазначено, що місцеві податки запроваджує вперше Англія у XVII ст. у вигляді податку на користь бідних. В Україні розвиток місцевих податків і зборів можна об'єднати у два періоди, а саме: перший період (1991-

2010) – до прийняття Податкового кодексу України. Такий період розвитку місцевих податків і зборів характеризується неефективним механізмом місцевого оподаткування, оскільки наряду з дією 14 місцевих податків і зборів податкова складова формування доходів місцевих бюджетів була незначною, а на адміністрування цих податків витрачались значні витрати; другий період (2011 – по теперішній час) – після прийняття Податкового кодексу України, який характеризується докорінною зміною місцевого оподаткування з метою вдосконалення адміністрування податків, зниження податкового навантаження на підприємництво та створення стимулів для інноваційно-технологічного розвитку вітчизняної економіки

4. Аналізуючи діючий механізм оподаткування місцевими податками і зборами, встановлено, що він визначений окремо для кожного податку і потребує застосування великої кількості правил, що пов'язані з необхідністю визначення ставок, платників податків, об'єктів та бази оподаткування, а також застосування податкових пільг. Наведено практичні приклади розрахунків окремих місцевих податків.

5. У результаті проведення аналізу бюджетоутворюючої ролі місцевих податків і зборів у формуванні доходів місцевих бюджетів з'ясовано, що бюджетоутворююча роль місцевих податків і зборів у формуванні доходів місцевих бюджетів України зростає з кожним роком. Це підтверджується зростанням частки місцевих податків і зборів у доходах місцевих бюджетів України. Крім того, було прогнозовано бюджетоутворюючу роль місцевих податків і зборів у формуванні доходів місцевих бюджетів України на 2019-2020 рр., яка у відповідних роках становитиме 28,9% та 29,6% (розраховано відповідно до прогнозних показників).

Прогнозування було здійснено за допомогою одно факторних регресійної поліноміальних моделей:

- $y = 817,33x^2 - 3E+06x + 3E+09$ – здійснювалось прогнозування надходжень місцевих податків і зборів до місцевих бюджетів України. Статистичний аналіз цієї моделі показав, що вона може бути використана для

отримання прогнозу на майбутні часові періоди. Оскільки модель є адекватною ($R^2=0,9873$), тобто така, що описує 98,73% вхідних даних.

- $y = 2451,6x^2 - 1E+07x + 1E+10$ – здійснювалось прогнозування надходжень доходів місцевих бюджетів України. Статистичний аналіз цієї моделі показав, що вона може бути використана для отримання прогнозу на майбутні часові періоди. Оскільки модель є адекватною ($R^2=0,9598$), тобто така, що описує 95,98% вхідних даних.

6. У результаті проведення моніторингу надходжень місцевих податків і зборів до бюджету м. Одеси з'ясовано, що основними бюджетоформуючими джерелами за період 2015-2018 рр. доходів бюджету міста Одеси є податок на доходи фізичних осіб, місцеві податки і збори, та акцизний податок. У структурі місцевих податків і зборів бюджету м. Одеси до 2017 року найбільшу питому вагу займала плата за землю, де у середньому вона становила 47,6%, єдиний податок був другим за обсягами надходжень до місцевих податків і зборів та складав у середньому 42,4%. Починаючи з 2017 р. ситуація змінилась та єдиний податок має найвищий рівень концентрації у місцевих податках і зборах бюджету м. Одеси та у 2018 р. становив на рівні 51 %. Крім того, було порівняно структуру місцевих податків і зборів бюджету м. Одеси до прийняття Податкового кодексу України, де констатовано, що структура місцевих податків і зборів була значно ширшою, а найбільший рівень концентрації мали ринковий збір, збір за парковку та комунальний податок.

7. У результаті дослідження зарубіжного досвіду справляння місцевих податків і зборів, на відміну від України, для зарубіжних країн характерна висока фіскальна ефективність місцевих податків. Так, в частка місцевих податків у доходах місцевих бюджетів в США становить 65%; в Австрії – 72%, Данії – 51%; Іспанії – 31%; Німеччині – 45 %; Англії – 37%. Не тільки за рівнем концентрації місцевих податків у доходах місцевих бюджетів країн світу має відмінності Україна, а й за кількістю саме місцевих податків. Наприклад, у Франції кількість місцевих податків досягає – 40; у Німеччині – 55; у Бельгії – 100; у Італії – 70. Проте є й країни у яких обмежена кількість місцевих податків і зборів такі як:

Англія, Польща, Японія, США. Крім того, проаналізовано, досвід зарубіжних країн щодо справляння таких місцевих податків як: податок на майно, транспортний податок, туристичний збір та визначені можливості використання зарубіжного досвіду в українській практиці.

8. Запропоновано пріоритетні напрямки удосконалення місцевого оподаткування та визначено резерви зміцнення податкової бази місцевих бюджетів за рахунок місцевих податків і зборів в умовах фіскальної децентралізації:

- в частині єдиного податку на законодавчому рівні збільшити критерії обсягу доходів за рік для платників єдиного податку та відповідно ставок єдиного податку, з метою зростання кола платників єдиного податку, що в свою чергу приведе до підвищення рівня фіскальної ефективності єдиного податку;

- в частині податку на нерухомість відмінне від земельної ділянки, на законодавчому рівні змінити базу оподаткування податком на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, а саме визнати не загальну її площу, а вартісну оцінку майна це дозволить виконати принцип справедливості в оподаткуванні та приведе до зростання бюджетоформуючої ролі відповідного податку . Крім того, якщо хоч не змінювати бази оподаткування необхідним є переглянути перелік пільг, що надаються з відповідного податку;

- в частині транспортного податку на законодавчому рівні розширити перелік транспортних засобів, що підлягатимуть оподаткуванню відповідним податок, а саме: яхти, літаки, вертольоти, мотоцикли середньоринкова вартість яких становить понад 450 тис. грн, самохідні машини, що є у власності як юридичний, так й фізичних осіб;

- в частині туристичного збору запровадити додаткову ставку туристичного збору саме для готелів категорії «п'ять зірок» та «чотири зірки» на рівні 10% від мінімальної заробітної плати на 1 січня податкового року;

Крім того, рекомендовано запровадити податок на рекламу та утилізаційний збір.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Кравченко В.І. Місцеві фінанси України. / В.І. Кравченко К.: Знання, 1999. – 487 с.
2. Опарін В.М. Фінанси (Загальна теорія): Навч.посіб. / В.М. Опарін // К.: МАУП, 1999. – 160 с.
3. Власюк Н.І. Місцеві фінанси: навч. посіб. / Н.І. Власюк, Т.В. Мединська, М.І. Мельник. – К.: Алерта, 2011. – 328 с.
4. Кириленко О. П. Місцеві бюджети України (історія, теорія, практика) [Текст] /О. П. Кириленко. – К.: НІОС, 2000. – 384 с.
5. Василик О.Д. Бюджетна система України./О.Д. Василик, К.В. Павлюк. К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 544 с.
6. Дубина М.В. Концептуальні засади місцевих бюджетів/ М.В. Дубина//Науковий вісник Національної академії Статистики, обліку і аудиту – 2018 – № 1-2 – С. 188-194
7. Бечко П.К., Ролінський О.В. Місцеві фінанси./П.К. Бечко, О.В. Ролінський Навч. пос. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 192 с
8. Євдокімова М.О. Місцеві фінанси: навч. посібник / М.О. Євдокімова // ХНАУ ім.. В.В. Докучаєва, Х.: 2014. – 343 с.
9. Ніколаєва О.М. Місцеві фінанси: навч. посіб. /О.М. Ніколаєва, А.С. Маглаперідзе. – К.: Центр учбової літератури, 2013. – 354 с.
10. Раделицький Ю.О. Теоретико-системні основи визначення місцевих бюджетів/Ю.О. Раделицький//Причорноморські економічні студії. – 2017 – № 14 – С. 125-130
11. Науменко А.М. Сутність та функції місцевих бюджетів в умовах трансформації економіки/А.М. Науменко // Електронний ресурс. Режим доступу: http://dspace.kntu.kr.ua/jspui/bitstream/123456789/2511/1/Z_9_2006-363-369.pdf
12. Вовна Н. Наукова парадигма доходів місцевих бюджетів /Н.Вовна// Світ фінансів. – 2007 – № 2 – С. 49-62

13. Дробозина Л. А. Общая теория финансов / Под. ред. Дробозиной Л. А. – М.: Банки и биржи ЮНИТИ, 1995. – 256 с.
14. Романенко О. Р. Фінанси. Підручник. – К.: Центр Навчальної Літератури, 2003. – 312 с.
15. Венгер В.В. Фінанси. Навчальний посібник. – К: Центр учбової літератури, 2009. – 472 с.
16. Дем'янишин В. Концептуальні засади місцевих бюджетів // Світ фінансів. – Випуск 1(6) – 2006. – С. 5–18.
17. Фінанси: підручник/ за ред.С.І. Юрія, В.М. Федосова – 2-ге вид. переробл і доповнено. – К: Знання, 2012. – 687 с.
18. Синявська Л.В. Формування доходів місцевих бюджетів / Л.В. Синявська // [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/11_NPE_2012/Economics/3_107947.doc.htm
19. Романовский М.В. Финансы. Учебник для вузов / Под ред. проф. Романовского М. В., проф. Врублевской О. В., проф. Сабанти Б. М. – М.: Издательство «Перспектива». – Издательство «Юрайт», 2000. – 520 с.
20. Павлюк К.В. Бюджет і бюджетний процес в умовах транзитивної економіки : [монографія] / Павлюк К.В. // – К. : НДФІ, 2006. – 584 с.
21. Кульчицький М.І. Місцеві бюджети і механізм їх формування. // Фінанси України. / М.І. Кульчицький // – 2001.– № 9.– С. 98–105
22. Джерела доходів місцевих бюджетів /Центральний офіс реформ при Мінрегіоні[Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://storage.decentralization.gov.ua/uploads/library/file/369/2019.pdf>
23. Смит А. Исследование о природе и причинах богатства народов; пер. с англ. В. С. Афанасьев. Москва: Эксмо. 2007. – 957 с.
24. Рикардо Д. Начала политической экономии и налогового обложения; пер. с англ. Т. 1. Москва: Госполитиздат. 1955. – 360 с.
25. Нити Ф. Основные начала финансовой науки. Москва. 1904. 623 с.
26. Пушкарева В.М. История финансовой мысли и политики налогов: учеб. пособие. Москва: Финансы и статистика. – 2003

27. Витте С.Ю. Конспект лекций о государственном хозяйстве. Фонд экономической книги «Начала». 1997. – 487 с.
28. Іванов Ю.Б., Крисоватий А.І., Десятнюк О.М. Податкова система: підручник. Київ: Атіка. 2006. – 920 с.
29. Заяц Н.Е. Теория налогов: учеб. Минск: БГЭУ. 2002. – 220 с.
30. Андрущенко В.Л. Фінансова думка заходу в ХХ столітті: Теоретична концептуалізація і наукова проблематика державних фінансів. Львів: Каменяр. 2000. – 303 с.
31. Податкова система України: підручник /В.М. Федосов, В.М. Опарін, Г.О. Пятаченко та ін.; за ред.В.М. Федосова. – К.: Либідь, 1994. – С. 50
32. Опарін В. М. Фінансова система України (теоретико–методологічні аспекти): Монографія. – К.: КНЕУ, 2005. – 240 с.
33. Соколовська А. М. Податкова політика в Україні у контексті її впливу на розвиток економіки / А. М. Соколовська // Фінанси України. – 2006. – № 9. – С. 65–81.
34. Податкова політика України: навч посібник/П.В. Мельник, З.С. Варналій, Л.Л. Тарангул [за ред. П.В. Мельника]. К: Знання України, 2011 – 505 с.
35. Рукина С.Н. Местные налоги и сборы в условиях реализации Налогового кодекса РФ: учеб. пособие. Ростов-н/Д. 2001. – 80 с.
36. Муніципальні фінанси [Текст] : навч. посіб. / О. П. Кириленко, С. Л. Коваль, З. М. Лободіна [та ін.] ; за ред. О. П. Кириленко. - Тернопіль : Астон, 2015. - 360 с.
37. Юрій С. І. Бюджетна система України : навч. посіб. / С. І. Юрій, Й. М. Бескид. – К. : НІОС, 2000. – 400 с
38. Кравченко В.І. Місцеві фінанси України : навч. посіб. / В.І. Кравченко. – К. : Т-во «Знання», КОО, 1999. – 487 с.
39. Лопушинський І. Місцеві податки і збори: стан та перспективи зростання / І. Лопушинський [Електронний ресурс]. – Режим доступу :

http://docs.google.com/viewer?a=v&q=cache:R3IAe3SDUJ:www.nbuu.gov.ua/portal/Chem_Biol/Tavnv/2009_63_2/63_2_25.pdf+site:www.nbuu.gov.ua.

40. Черновська М. Виникнення та розвиток місцевого оподаткування / М. Чернявська [Електронний ресурс]. – Режим доступу :http://docs.google.com/viewer?a=v&q=cache:EoAmos3ZG-wJ:www.nbuu.gov.ua/ejournals/znpnudps/2009_1/pdf/09cmmolt.pdf+site:www.nbuu.gov.ua

41. Письменний В. В. Місцеве оподаткування в умовах реформування податкової системи України : монографія – Тернопіль:Видавничо-поліграфічний центр «Економічна думка», 2011. – 196 с.

42. Кузькин Є.Ю. Місцеве оподаткування як інструмент зміцнення власної доходної бази місцевого самоврядування/Є.Ю. Кузькин// Фінанси України. – № 4. – 2015 – С.34-47

43. Євдокімова М.О. Місцеві фінанси: навч. посібник / М.О.Євдокімова; ХНАУ ім. В.В. Докучаєва. – Х., 2014. – 343 с

44. Мушенко В.В. Генеза місцевого оподаткування в Україні/В.В. Мушенко//// Международный научный журнал «Интернаука». Серия: «Юридические науки» // № 1 (1), 2017 – 33-36

45. Курило В. І. Значення місцевих податків у процесі реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні. Актуальні проблеми створення інтелектуальних і індустріальних парків: [Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 22 лютого 2016 року)]. — К.: «МП Леся», 2016. С. 49–51.

46. Податковий кодекс України № 2856-VI від 23.12.2010 зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/nk/>

47. Атаманчук Н.І. Місцеві податки і збори в Україні: сучасний стан й перспективи розвитку/Н.І.Атаманчук, Д.В.Процюк// Науковий вісник Ужгородського національного університету. – Випуск 31. Том 2 –2015 – С.102-105

48. Офіційний веб-сайт Державної казначейської служби України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.treasury.gov.ua/ua>

49. Офіційний сайт Інституту бюджету та соціально-економічних досліджень [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.ibser.org.ua/publications/monitoringcategories/richnyy>

50. Пояснювальні записка департаменту фінансів Одеської міської ради «Про виконання бюджету міста Одеси за 2014-2018 рр.» [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://omr.gov.ua/>

51. Пояснювальні записка департаменту фінансів Одеської міської ради «Про виконання бюджету міста Одеси за 2006-2010 рр.» [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://omr.gov.ua/>

52. Слухай С.В., Гончаренко О.В. Зарубіжний досвід організації місцевих фінансів // Фінанси України. – 2006. – №7. – С.12.

53. Гостєва О.Ю. Місцеві податки в зарубіжних країнах: досвід та напрями застосування в Україні/О.Ю. Гостєва// Економіка та право. – № 3 (45). – 2016 – С. 134-139

54. Бортнік Н.В. Зарубіжна практика місцевого оподаткування. Науковий вісник Ужгородського національного університету. –2016. – № 8. – С. 15–17.

55. Полишин Г. Місцеві податки і збори в Україні та закордоном/Г.Полишин//Підприємництво, господарство і право. – № 4. – 2019. – С.162-165

56. Галкін В.М. Досвід місцевого самоврядування розвинутих країн та можливість застосування його в Україні. Державне будівництво. –2007. –№ 1 (2). [Електронний ресурс]. — Режим доступу: URL: <http://195.5.41.214/e-book/db/2007-1-2/doc/5/06.pdf>.

57. Дубровський В.І. Як удосконалити податок на нерухоме майно в Україні?/В.І. Дубровський, Черкашин В.В.// Європейський інформаційно-дослідницький центр 2016 р.[Електронний ресурс]. — Режим доступу: URL: <http://euinfocenter.rada.gov.ua/uploads/documents/28998.pdf>

58. Сидорова И.М. Солидарный налог на состояние во Франции. Налоги и налогообложение. 2009. № 1. С. 61–70.

59. Гостева О.Ю. Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, як можливість поповнення місцевих бюджетів. Економіка та право. – 2015. – № 2. – С. 79–84.

60. Думчиков М. О. Використання досвіду країн ЄС у побудові якісної податкової системи. National law journal: theory and practice. 2017. № 5 (27). С. 73–78.

61. Данилишин В.І. Транспортний податок: зарубіжний досвід та українські реалії. Глобальні та національні проблеми економіки. 2015. № 3. URL: <http://dspace.tneu.edu.ua/bitstream/316497/12196/1/145.pdf>.

62. Бобошко Л. І. Транспортний податок в Україні: стан та перспективи. Збірник наукових праць Університету Державної фіскальної служби України. – 2017. – № 1. – С. 25–36.

63. Голобородько Т.В. Туристичний податок: особливості справляння в Україні та в Європейських країнах (на прикладі Франції) / Голобородько Т.В.//Інфраструктура ринку – № 19. – 2018 – С. 449-456

64. Николаева Е.В. Сравнительный анализ налога на роскошь в зарубежных странах. Оценка перспектив для России. Экономика и менеджмент инновационных технологий. 2014. № 2. URL: <http://ekonomika.snauka.ru/2014/05/5225>.

65. Обзор налоговой системы Швейцарии. URL: http://www.s-ge.com/sites/default/files/RU_Investorenhandbuch_120815_10pdf.

66. Молдован О. О. Щодо удосконалення податкових інструментів підтримки малого підприємництва в Україні/ О. О. Молдован // Аналітична записка Національного інституту стратегічних досліджень при Президентові України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/1621/>

67. Думчиков М. О. Основні напрямки та етапи реформування системи оподаткування в Україні. Право і суспільство. 2017. № 5. С. 188–194.

68. Мартинюк І. В., Богатирьова Є. М. Місцеве оподаткування в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку. Економіка та держава. 2019. № 6. С. 27–31. DOI: 10.32702/2306-6806.2019.6.27

69. Декрет КМУ "Про місцеві податки і збори" [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5693>